

„Úgy éreztem, nem bírok már többet a kukának gyártani”

INTERJÚ KÁLMÁN ESZTERREL

Kálmán Eszter a jelenlegi magyar színházi élet egyik legizgalmasabb, legsokoldalúbb és legegységibb látásmódú alkotója. Látványt tervez, és rendez – előbbit kőszínházi és független produciókban is, utóbbit kizárólag struktúráján kívül. A Staféta Pályázaton nyertes munkája, A tó a Trafó-beli bemutató után a Jurányi Házban került repertoárra.

szerező: Papp Tímea

Ha valaki az eddigi rendezéseid bemutatójáról lemaradt, elég kis esélye volt, hogy megnézhesse a darabot. Körülbelül úgy, mint a kortárs táncelőadások esetében. A tó viszont szerencsére egész más eset. Bemutattátok, volt belőle második előadás, aztán harmadik, aztán egyszer csak azt lehetett észrevenni, hogy hónapról hónapra ott van a műsorban. Szerinted miért?

Konformistább lettél az eddigiekhöz képest?

Bedarált a rendszer! (Nevet. Aztán komolyra vált.) Nem tudom a választ. Az eddigi előadásaim sokkal megosztóbbak voltak, vegyesebben fogadták őket. A nézők érdekes módon inkább szerették, a kritikákból tizből kettő-három. Valószínűleg a nem értésből fakadt az elutasítás, pedig azokban szerintem sokkal lineárisabb a narratíva. A tó sokkal absztraktabb,

ha úgy tetszik, lilább, mégis könnyebben dekódolják, és az előbbi arány megfordult, ami szuper, de őszintén meglep. Holott szándékosan tértem el attól, hogy illusztratív előadást hozzak létre, ugyanakkor rettegtem, hogy túl van absztrahálva, és valami olyan nyelvet követel, amit lehet, hogy csak egy szűkebb réteg ért. Nekem A tó inkább tánc, a bábos és a táncos közös koreográfiája, a táncosok szerint viszont

A tó változásáról

A pályázatnál hezitáltam a címen, volt egy *Hattyúk hada/A tó* verzió is. Kákonyi Árpi, az egyik zeneszerző a Hattyúk hadára rákérdezett, hogy **az, ugye, csak vicc**. Ha valami ennyire erős reakciókat szül, azt el kell dobni, így maradt *A tó*. Ötleteltünk, aztán hirtelen minden a vízhez kötődött, az uszoda hozta a tükörpadló megoldást, egyszerre egységgé állt össze és elkezdett stimmelni cím, tartalom, forma. Eleinte azt gondoltam, nem lesz ennyire szépen összefésült, egy-egy jelenetet akár egy-egy miniperformansznak is fel lehet fogni.

inkább színház. Az biztos, hogy valami hibrid. Ezt a sikert épp ezekből fakadóan színházilag előremutatónak találok, de nem tudom megfejtani, az előzőek miért nem, ez meg miért igen. Az fontos, hogy eredetileg is úgy terveztük, a Trafóból átkerül a Jurányiba. Úgy éreztem, nem bírok már többet a kukának gyártani. Annyira nem venni figyelembe az alkotótársakat, és csak azért, mert én önkifejezni

akarok, vagy kipróbálni valamit, három-négy előadásért nekiállni valaminek – ez rettenetesen öncélú.

Általában mit akarsz kipróbálni?

A tervezőségemből fakad, hogy a látvány dominál ezekben az előadásokban, tehát a vizuális elemek és azok hatásai érdekelnek. Az, hogy hogyan működik ennek a saját dramaturgiája, hogy mit vált ki a nézőből,

milyen tulajdonságokkal lehet felruházni a vizuális elemeket, tud-e történetet mesélni. Az viszont érdekes, hogy a végeredmény mindig más, valahogy mindig kerekkebb lesz a próbafolyamat alatt az eredeti nyersebb, kísérletibb elgondolásomhoz képest. Aztán elkezdődik valami, valószínűleg előjön belőlem a bátorságihiány és az esztétizmusra való belső igény. De ez egyáltalán nem hogy kielégületlenséget.

Az alkotótársakról

Olyan emberekkel hozom létre a saját előadásaimat, akikkel biztonságos fészekben érzem magam. Szabó-Székely Ármin dramaturg, Friedenthal Zoltán és Kákonyi Árpád zeneszerzők szinte végig benn vannak a próbákban.

Én képekben gondolkodom, elmondom, milyen hatást szeretnék kiváltani, mutatok hangulatokat, ők ezekből tudnak kiindulni.

Megküzdök a fogalmazással, de annyira hiperérzékenyek, hogy megértik. Aztán ott van még Juhász Dóra jelmeztervező, a később belépő Éltető András–Rembeczki János fény-hang páros, és fontos még Juhász András, aki A tóban csak a werkben dolgozott, de ő is gyakran benézett.

Kőszínházban ezt a kísérletezést nem lehetne megcsinálni?

Szerintem kőszínházi perspektívából értelmezhetően ez a fajta munkám.

Ezt hogy érted?

Mert olyan, mintha nem is színház lenne, hanem egy ismeretlen, furcsa, képzőművészettel kevert valami.

Amit intellektuálisan persze a helyére lehet tenni, de közérthetőbb, könnyebben kódolható, kevésbé absztrakt élményt igényel a kőszínházi szféra. És ezt teljesen helyénvalónak gondolom.

Ott maradsz tervező?

Persze, hiszen alapvetően az vagyok. Vannak állandó rendezők, akikkel dolgozom, a legrégebbi kapcsolataim Pelsőczy Réka és Dömötör

András. Azt hiszem, elértem egy belső mérföldkőhöz, hogy beleszámítanak az iksz számú harmincas tervező közé, de jönnek a fiatal rendezők, akik hozzák a saját csapatukat. Hiszek abban, hogy ez egy piac, és próbálok nem presztízkérdést csinálni abból, hova hívnak.

Szerinted van nektek, harmincasoknak közös generációs izlésetek, felismerhető kézjegyetek?

Annyiban lehet, hogy ugyanazt észleljük és éljük meg, ugyanazok az aktuális dolgok hatnak ránk. És talán a léptékváltásban, hogy amikor a kicsihez térsz vissza a független szférában, akár méretben, költségvetésben vagy akár külföldről egy itthoni munkába, felfedezni vélek valamiféle nagyvonalúságot a vizuális

megoldásokban. És van valamiféle közösségélményem is, figyeljük egymást, beszélgetünk, ha összefutunk, tapasztalatot cserélünk munkamódszerekről egy kávé vagy egy sör mellett mondjuk itt, a Jurányiban, és nekem az egy kicsi biztonsgot ad, hogy ugyanazokkal a problémákkal szembesülünk.

Említet a belső mérföldkövet. Mik voltak a külsők?

Szakmailag az első kőszínházi munka, az első nagyszínpadi tervezés, a kritikudíj a *Stuart Máriáért*. Az *M/S* és az *Illaberek*, amelyek leginkább az én izlésem szerintiék, amelyek valóban megmutatják, ki vagyok, hogyan gondolkodom. Operát szeretnék még nagyon. Mert az méretben is izgat és a műfaj is közel áll hozzám.

KOLOZSVÁRI7

2017. május 8-14.

Kolozsvár Budapesten

Védnökök:

Korniss Péter, Juhász Anna, Bodor Johanna

Információ, jegyrendelés:

+36 1 342 71 63 | www.bethlenszinhas.hu

MÁJUS 8. HÉTFŐ

Korniss Péter: Volt egyszer egy színház
fotókiállítás megnyitó

MÁJUS 9. KEDD

Pesti Kolozsvár előadás és beszélgetés
a Róth Miksa Emlékházban

MÁJUS 10. SZERDA

100 év Adrenalin filmvetítés az Art+ Cinema-ban

MÁJUS 11. CSÜTÖRTÖK

GroundFloor Group: Parental Ctrl

Koncert-előadás az Y generációról
és szüleikről. (with English subtitles)

14

MÁJUS 12. PÉNTEK

Vároterem Projekt: Occupy Yourself

A függőségről és arról, mit tehetünk, miután felismertük.

16

MÁJUS 13. SZOMBAT

Vároterem Projekt: Kedd

Fiktív történetek, amelyekben az illúzió lelepleződik.

14

MÁJUS 14. VASÁRNAP

Vároterem Projekt: Qkac

(gyerekelőadás 6 éven felülieknek)

Humorral, játékosan a magyar irodalomról,
Varró Dániel és a bábok nyelvén.

ALMIRAEMIRI

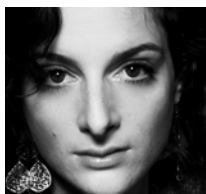
SHELLJUDIT

LÁSZLÓBOLDIZSÁR

ÓNÓDIESZTER

JORDÁNADÉL

HEGEDŰS.GÉZA

TOMPOSKÁTYA

BÁRONYBÁLINT

mOmkuLT
KULTURÁLIS KÖZPONT

2017/MÁJUS